

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Ljubljanska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 10. februarja 1923.

STEV. 17.

Da smo na jasnem.

Pred nekaj dnevi si je policijska oblast dovolila nasloviti na trgovino opomin, v katerem očita trgovini, da je s padcem dinarja pač zvišala cene ali jih sedaj z njegovim zopetnim povišanjem ne zniža. Na ta popolnoma neumestni opomin si dovolimo v odgovor nekaj pripomb.

Nad štiri leta smo sami svoji gospodarji. Vsa ta leta smo samo eksperimentirali v gospodarski in finančni politiki, pa smo s temi eksperimenti dovedli svoje gospodarstvo na rob propada. Namesto poplavljanja in napredovanja, smo doživeli propadanje naše valute in če bomo še kaj eksperimentirali, tedaj lahko napovemo konkurz. Menjavali so se ministri in z njimi so se menjavale metode, ako si kateri minister ni dovolil zabave, da je svoje metode večkrat menjal. Rekli smo v nekem članku, da se vrši razprodaja jugoslavije in pri tem ostanemo. Z vsemi sredstvi podpiramo izvoz ali zanj dobivamo vedno manj tujih valut.

Seveda pomagajo ubijati našo valuto razni špekulantje in razne propalice, katere bi rajši danes kot jutri uničile mlado jugoslavijo.

Ze dva naša na novo nastopivša finančna ministra sta trobila v svet, da njuna prednika nista bila na mestu. Sedanji finančni minister je celo klical v svet, da dinar ni toliko vreden, kakor ga notirajo, da je kurz umeten, previsok itd. Ni čuda, če je lopnilo po dinarju, da je ta revež od strahu zlezal daleč pod svojo pravo vrednost. Ako bi trgovec o svoji trgovini trdil, da ne zasluži toliko kredita, kolikor ga porabijo trgovski prijatelji, bi ljudje rekli, da spada v norišnico. Seveda bi bil naenkrat ob ves krediti!

Tak uspeh je imel tudi gospod finančni minister. Drago plačujemo strankarsko strast. Najhujše je prizadela trgovina.

Prej se je vozil okoli g. Plavčič, je imel grozno polna usta, pretil in rotil na vse strani ter priganjal trgovce, naj se hitro iznebijo z izgubo blaga, ker pozneje bi še več izgubili itd. Trgovina je šla na lim temu širokoustnemu preroku boljše valute in prodajala v znatno izgubo v nadi, da si bo za prejete pare nabavila enako ali še večjo množino blaga. Trgovci so tudi naročevali

blago, ko je veljal dinar po 9 frankov. Ali deviz si niso mogli nabaviti po tem kurzu, pač pa morajo sedaj plačevati svoje naročbe po mnogo slabšem kurzu. Trgovini je v kratkem zmanjkalo blaga, Plavčiču pa sape. Medtem pa, ko je g. Plavčič pobral svoja šila in šel, si trgovec ni mogel nabaviti nove zaloge blaga za prejete denar, ker je ta postal mnogo manj vreden.

Konzument z našo policijo vredne more živeti se v položaj trgovca. Trgovec vendar ne trči z novcem, ampak z blagom. Trgovec mora dobiti za blago najmanj toliko denarja, da si zanj lahko nabavi zopet najmanj enako množino blaga. Nesrečno izpreminjanje vrednosti denarja pa onemogoča trgovcu vsako kalkulacijo in je v vedni nevarnosti, da bo ob svoj denar. Trgovec se rad zadovolji z majhnim zaslužkom, s katerim more preživeti sebe in svojo družino. Desetletja je slovenska trgovina delovala pošteno in štivila čast in ugled svojega stanu. Nihče si ni dovolil dvomiti o njenem poštenju. Sedaj pa si vsak šušmar domišlja, da sme grditi našo trgovino in ji očitati izkoriščanje. Naša stara in stalna trgovina najmanj potrebuje policijske opomine. Ona je brez teh opominov delala vedno solidno.

Sicer pa je dobila policija najboljši odgovor od dogodkov samih. Policija je prišla na dan s svojim opominom, ko se je dinar dvignil na 5.30. Komaj pa je zagledal opomin beli dan, je že padel dinar na 4.30 in sedaj koleba semtertja, ker g. finančni minister nima vremena, da bi se brigal za to dinarsko revše.

Radi vednih izprememb vrednosti dinarja ima ena in ista vrsta blaga različne nabavne cene in trgovec ni ni v stanu držati cene tako visoke, da bi se izognil vsaki izgubi. Radi Plavčičeve širokoustnosti in radi neumestnega govorenja našega finančnega ministra so izgubili in izgubljajo trgovci jako velike zneske. Da bi nadomestili izgube zadnjih mesecev, bi trebalo dobre konjunktore najmanj leto dni.

Vsem listim, kateri vikajo na trgovino in ji predbacivajo »zarado« naj rajši vikajo na tiste činitelje, kateri vodijo našo gospodarsko in finančno politiko. Naj napravijo red v ti politiki, naj preskrbe normalne predpogoje trgovini, pa bo ta takoj krenila na normalno pot.

terjatve upnikov Din 3.455.322-47 več kakor pa znašajo terjatve družbe napram dolžnikom. Zelo bi nas zanimalo vedeti, koliko znašajo faktične skupne obveznosti družbe, a koliko skupna vsota terjatev! Družba bo morala te svoje obveznosti prej ali slej plačati.

Radi bi še primerjali lastni kapital družbe z njenimi skupnimi obveznostmi, kar nam pa pri tej bilanci ni mogoče. »Upniki« po odbitku »dolžnikov« še vedno izkazujejo ostanek, kateri je nad trikrat večji nego lastni kapital družbe. To razmerje se nikakor ne more smatrati povoljno, pa bi se morda iz-

boljšalo, če bi imeli pred seboj deljene vsote dolžnikov in upnikov.

Ne vemo, ali je to samo pogreška knjigovodje, ali se je pa to naredilo radi tega, da se zakrije dolgove družbe. Vsekakor pa moramo trditi, da je bilanca v tem pogledu zelo nejasna.

Nočemo se še nadalje pečati z razmišljanjem razmerja med posameznimi postavkami, saj si lahko vsak, kateri je zasledoval naše članke, to napravi sam.

Preidemo na preiskavo bilance spredaj navedene na novo ustanovljene delniške družbe.

Gotovina v blagajni in pri ček. uradu	8.980	60	Glavnica	150.000	—
Blago	48.302	50	Menice	250.000	—
Podružnica v H.	30.224	74	Upniki	689.943	55
Podružnica v I.	353.873	11	Tranzitne postavke	6.788	—
Podružnica v Z.	90.675	52			
Ustanovni stroški	40.000	—			
Dolžniki	493.228	19			
Inventar	25.627	50			
Izguba	5.819	39			
	1.096.731	55		1.096.731	55

V tej bilanci nam padejo predvsem v oči postavke, katere v dosedanjih bilancah še nismo videli. To so »podružnice«! Te dolgujejo: podružnica v H. Din 30.224/74 podružnica v I. Din 353.873/11 podružnica v Z. Din 90.675/52

skupaj Din 474.773/37

Kaj je to podružnica? To je del družbe s sedežem v enem drugem kraju. Gornja postavka torej strogo in natančno vzeta pomeni, da dolguje družba sama sebi 474.773 Din 37 p.

K temu imamo pred seboj bilanco, ki je skozi nejasna, skozi nepopolna in na podlagi tega nerazumljiva!

Mnogo naših delniških družb, osobito banke, imajo podružnice, ali v njih bilancah nikdar ne vidimo, da bi podružnice kdaj kaj dolgovale svoji centrali, ali pa imele pri rjej kakšne terjatve. Vsaka podružnica sestavi sama zase svojo posebno bilanco, v kateri navaja vsa svoja aktiva (gotovino, vrednostne papirje, dolžnike, blago, investicije itd.) in pasiva (upnike, rezerve, terjatve centrale ali drugih podružnic itd.). Vsi ti podatki iz teh poedinah bilanc se vstavijo v centralni bilanci na odgovarjajoče račune tako, da izkazuje na podlagi tega ta centralna bilanca n. pr. gotovino centrale in vseh podružnic v skupni vsoti, ter istotako dolžnike, blago, investicije ter ostale postavke aktivne in pasivne. Medsebojne terjatve in dolgovi izmed centrale in podružnicami se samo po sebi izravnavajo tako, da ne pridejo v objavljeni bilanci v poštev.

Pri bilanci, katero imamo pred seboj, se ni postopalo po tem običajnem in pravilnem načinu.

Družba navaja posamezno samo gotovino, dolžnike, blago in upnike v centrali ter navaja samo, namesto da bi dodala temu vse odgovarjajoče postavke iz bilanc podružnic, da dolgujejo podružnice centrali razne vsote skupno Din 474.773/37. V čem in v koliko je del te vsote vložen, ne moremo iz te bilance razvideti. Ne vemo tudi, ali te ali ona podružnica izkazuje v svojem poslovanju izgubo, kakor je to slučaj pri centrali.

Morda je ta bilanca samo radi tega tako sestavljena, ker je družba ni znala drugače sestaviti. Ali pa je morda namenoma tako sestavljena, da bi se izognila pokazati se v pravi luči, t. j. z mnogo večjo izgubo?

Družba izkazuje sedaj izgubo po Din 5.819/39, t. j. približno 4 % delniške glavnice. Kakšen bi bil poslovni uspeh pri pravilno sestavljeni bilanci?

Lastni kapital, izkazan v posilavki »delniška glavnica« v iznosu 150.000 dinarjev moramo v svrhu preiskave zmanjšati za izgubo ter moramo odbiti še vrhutega ustanovne stroške v višini 40.000 Din. Višina teh ustanovnih stroškov (40.000 Din) se nam zdi precej visoka, ker znaša približno 27 % delniške glavnice, medtem ko znaša pri drugih delniških družbah običajno le do 10 %. Po tem odbitku znaša lastni kapital Din 104.180/61, izkazane obveznosti (menice, upniki in tranzitni poštev) pa znašajo Din 1.006.731/55, t. j. približno desetkrat več. To razmerje je povsem nezadovoljivo, in to temveč, ker ne vemo, če nimajo podružnice kake svoje obveznosti, ki bi naredile to bilanco še slabšo.

Ne moremo se spuščati v nadaljno razmišljanje predstoječe bilance in to ne zaradi tega, ker nam manjkajo tozadevni podatki.

Ze v začetku smo izrekli svoje mnenje o tej bilanci, in sicer je nejasna, nepopolna in nerazumljiva, ter dostavljamo še končno, da priporočamo družbi največjo opreznost!

(Dalje prihodnjič.)

Krošnjarstvo.

Cesto se je že poudarjalo, da se je krošnjarstvo pri današnjem razvoju trgovine preživelo in postalo nepotrebno. Kajli v vsaki količkar pomembni vasi najdemo že eno ali več prodajalen, vsaj z najnujnejšimi potrebščinami. Za nakup drugih potrebščin ima kmetško ljudstvo v bližnjih mestih in trgih ali pa tudi na sejnih dovolj prilike. V mestih krošnjarstvo itak ne uspeva.

V rednih trgovinah, t. j. trgovinah s stalnim obratovališčem je konzum-

St. Kukla:

Kako je treba čitati bilance delniških družb.

(Nadaljevanje.)

V sledečem zopet bilanca trgovske delniške družbe:

Gotovina	143.567	50	Delniška glavnica	1.000.000	—
Vrednostni papirji	52.700	—	Rezervni sklad	12.560	—
Zaloga blaga	4.448.096	30	Pokojninski sklad	5.000	—
Uprava (inventar)	972	50	Dividende	18.800	—
			Tekoči računi	3.455.332	47
			Dobiček	154.703	83
	4.646.336	30		4.646.336	30

Ta bilanca nam ne nudi za naše razmišljanje niti ene stvari. V dosedanjih bilancah smo bili navajeni ogledati si postavki »dolžniki« in »upniki« ter smo se hudovali nad nejasnostjo ter poudarjali, da morajo naše delniške družbe te postavke boljše špecificirati. V naši sedanjih bilanci pa »dolžnikov« sploh nimamo, namesto »upnikov« pa vi-

dimo na strani pasive označbo »tekoči računi«.

Sumimo, da je družba prodajala svoje blago samo proti plačilu v gotovini in da ni imela nikakih drugih dolžnikov. Mirno lahko torej trdimo, da je navedena pod označbo »tekoči računi« samo razlika med dolgovi družbe in nje terjatev. Ta postavka nam pravi, da znašajo

mentu možna večja izbira blaga, poodčitene so mu cene in potom konkurence in primerjanja mu je dana prilika, da se prepriča o njih primernosti. Rednega trgovca sili poleg konkurence tudi predpisana dopustna mera čistega dobička, da ne pretira cen. Pri krošnjarijih pa vidimo, da prodajajo drobnarijo, ki je prav nepotrebna, posebno v sedanjih časih draginje in potrebe štedenja, n. pr. žepna ogledalca, steklene bisere, zapone in igle, južno sadje in slaščice, ali pa da imajo le malo izbero blaga, da je to blago manj vredno in poleg tega še izpostavljeno vremenskim in toplotnim izpremembam ter prahu, kar mu tudi ni v prid. Če vsled kakovosti svoje robe, ki zahteva manj izbirčne odjemalce, je krošnjar vezan na kraje, kjer ni v bližini konkurenčnih trgovin, ali pa išče svoje klijente po gostilnah in drugih zbirališčih veselih ljudi, katerim se denar ne smili. In navzlic temu, nekako brezkonkurenčnemu trgovanju ponuja često krošnjar blago z vsiljivostjo, ki v redni trgovini ni običajna, tako da se ga je včasih že težko otresti. Pri tem opazimo (v mislih imamo krošnjarje Dalmatince), da ne pozna nikake mere dopustnega dobička. Blago ponudi n. pr. za 200 K in sedaj je stvar odjemalca, ki noče biti preveč oškodovan, da baranta. Navzlic krošnjarijevemu jadikovanju dobi naposled isto blago lahko za 80 K ali pa še ceneje, in vendar vtake prvi izkupiček v žep z zadovoljnim obrazom.

To bi bila nekako kritična presoja krošnjarstva s strani konzumenta. Je pa vredno ogledati si stvar tudi z drugih vidikov.

Za producenta (tvorničarja) je krošnjar brezpomemben, ne pa tako tudi za trgovca. Trgovec grosist je sicer dobavitelj krošnjarijevega blaga; a krošnjar je navadno le neznačen odjemalec, ki jemlje povrhu blago še na kredit, tako da nosi grosist na celi kupčiji precejšen riziko. Trgovcu detajlistu pa pomeni krošnjarstvo občutno konkurenco, ker krošnjar ni krajevno vezan na trgovski lokal, temveč si brez posebnih potniških stroškov, ki jih ima sicer v tem primeru redni trgovec, išče odjemalce hodeč od kraja do kraja, od hiše do hiše, pri čemur ga ne more nihče ovirati, da ne bi prodajal svoje robe pred vrati rednega trgovca. Ker nima posebnega trgovskega lokala, nima nikakršnih režijskih stroškov. Navzlic temu, da je možno, da izkupi včasih več kakor podeželni kramar, plača le malenkostne davke in zanj ne veljajo predpisi glede označenja cen in višine dopustnega dobička. Tako konkurenco mora trgovec, ki se

bori za svoj obstoj že s privilegiranimi zadrugami in konzumi, odločno odklanjati.

V narodnogospodarskem oziru pomeni krošnjarstvo za splošnost brezplodno izgubljanje delavnih moči, ki ostanejo pozitivnemu, produktivnemu delu za vedno izgubljene, ker preide krošnjarije in z njim združeno pohajkovanje ljudem v meso in kri, da se mu ne morejo odvaditi in se poprijeti za splošnost in zanje koristnega posla. V mnogih slučajih (n. pr. pri prodaji južnega sadja in slaščic) deluje krošnjar proti načelu toli potrebnega varčevanja, ker zavaja mladež k izdajanju prihrankov za lahko utrpljive, nekoristne predmete.

Če motrimo krošnjarstvo s stališča zdravstva, nam je ugotovili, da pač prepoveduje krošnjarski patent izdajanje dovoljenj za krošnjarije ljudem, ki imajo očitno gnjusno bolezen ali tako hibo, da pa je s tem še malo pomagano. Prvič se zahteva od krošnjarja zdravniško spričevalo le ob priliki prošnje za podelitev ali podaljšanje krošnjarskega dovoljenja. Tako ostane krošnjar vsaj eno leto brez zdravniškega nadzorstva in ima med tem časom več kot dovolj prilike, da si nakopije kako očitno gnjusno bolezen. Imamo pa razen teh očitnih gnjusnih bolezni še druge, ki so človeštvu vsled nalezljivosti istotako nevarne, četudi jih ne moremo prav označevati kot očitne gnjusne bolezni, to sta n. pr. tuberkuloza in trahom. Ker te bolezni ni prištejati k onim, ki jih omenja krošnjarski patent, bi se torej nanje ne bilo treba ozirati. In vendar krošnjar ohipava svoje blago in prodaja često tudi brez nadaljnje priprave zavžitna živila, tako da je s tem dana najlepša priložnost za razširjenje teh bolezni. Tudi za razširjanje epidemij je krošnjarstvo kaj pripravno, kajti krošnjar hodi od hiše do hiše, pride v dotiko z raznimi ljudmi, prenočuje po pečnikih in svislih in vsled načina svojega trgovanja ne more skrbeti za plorbno snago. Opaža se dalje, da ima krošnjarije zelo pogosto težke posledice za zdravje in telesno konstitucijo izvrševalca, in sicer vsled siromašnega in nerednega življenja tuberkulozo, vsled izpostavljanja vremenskim izpremembam revmatizem in vsled prenašanja težkih bremen pohabljenost (n. pr. pri Dalmatincih viseče rame).

Slednjič je treba krošnjarije presoati tudi z vidika varnostne policije. Bistvo krošnjarije je pohajkanje od kraja do kraja, od hiše do hiše. Od vagabundiranja se razlikuje le v tem, da je pohajkovanje tukaj oblastveno dovoljeno, da predstavlja krošnjarsko blago neko

vrednost, t. j. sredstvo, iz katerega se more krošnjar vsaj nekaj časa preživljati, in da je pohajkanje združeno z gotovim namenom, t. j. namenom prodati blago. Istotako se približuje beračenju, kajti donos krošnjarije je včasih tako pičel, da ne zadostuje izvrševalcu za preživljanje, posebno, če si hoče še kaj prihraniti za rodbino ali za poznejše čase. Zato je navezan, da si izprosi enkrat kosilo, drugič večerjo ali prenočišče. Vsled te okoliščine so krošnjariji v inozemstvu slaba reklama za ugled naše države. Krošnjarije je dalje zelo prikladno za veriženje in pospeševanje fihotapstva, pa tudi za pripravljane in izvršitev tavin ter nakup sumljivega blaga. Sicer zahteva krošnjarski patent od krošnjarja zanesljivost, vendar tozadevne poizvedbe včasih niso popolne pa tudi ne dajo zadostne garancije za bodočnost. Dejstvo je, da je po vojni, ko je vse prevajal nagon po lahkem in hitrem zaslužku, nastal velik naval na krošnjarije, da so se pogosto čule pritožbe varnostnih oblastev napram krošnjarijem in da so se stavili nujni predlogi za omejitev izdajanja krošnjarskih dovoljenj.

(Dalje prihodnjič.)

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Ogromne množine premoga bodo omogočile snovanje steklarn in keramičnih tovarn pri premogovnikih. Zanje bi bilo treba preiskati zemljo ali in kje se nahaja kremenčev pesek, kremenec, razne vrste glin, kaolina itd.

Veliko vprašanje Lubije je treba rešiti na ta način, da jo prevzame država izključno v zvezi z domačim kapitalom ali ako noče država potem domači kapital, izključivši vsak tuj kapital. Ako ravno sedaj nimamo denarja, naj se počaka in naj se za nobeno ceno ne daje tujcem in njihovim emisarjem, da bi prišli do tega našega ogromnega zaklada. V Lubiji je treba osnovati topilnice, varilnice in valjarne za jeklo in železo v palicah in za pločevino, ki bi služile domači industriji železnih izdelkov. Država bi morala že radi narodne obrambe podpirati razvoj Vareša in Zenice, da bi izdelovale železne polfabrikate. Na vsak način pa je treba, da izkoristimo poceni premog in električni tok ter osnujemo razne tovarne za predelavo železa v železne izdelke in sicer počenši z onimi, ki potrebujejo čim več dela, premoga in toka za svojo izdelavo,

kakor žičnikov, vijakov, okovov, posod, orodja, žične mreže itd.

Nizka cena premoga in električnega toka bo omogočila tudi snovanje tekstilne industrije, posebno industrije za predelavo bombaža in volne. Take industrije bi se lahko osnovala v Mostaru, Capljini, Trebinju, Metkoviću in Hercegovini, ako bi se Neretva in Trebinja izkoristile za pridobivanje električnega toka in vse še baziralo na premog v Mostaru.

V interesu zaposlenja turških žen bi bilo treba osnovati konfekcijsko industrijo.

Država mora napraviti poskuse z vrtnanjem za nafto v terenu Tuzla-Brčko v majeviški planini. Ako bi se našlo nafte v izobilju, bi dalo povod k upeljavni destilacije in ona zopet za snovanje tovarn, ki bi krile njih potrebe.

Izplačala bi se tudi ena tovarna cementa, ako bi se našel primeren lapor v sredini dežele, kakor Sarajevo, Travnik, Jajce. Taka tovarna bi oskrbovala Bosno in Srbijo na progi Sarajevo—Stalač. Izplačalo bi se tudi, ako bi se izkoristila ugodna ležišča mavca, za izdelavo pečenega mavca ter izdelkov iz mavca.

Enako bi prinesla mnogo koristi eksploatacija primerne kamenja, ki leži ugodno ali je blizu Save.

Država bi morala, ako noče, da bodo privatniki, zgraditi tovarno za žvepleno kislino na Visokem, da bi izkoristila žvepleni kršec iz Fojnice dalje tovarno cianimida v Jajcu, kakor tudi tovarno amonijaka in azotne kisline v Jajcu in tovarne za razstreljiva nekje na progi Sarajevo—Užice. To je potrebno že radi sigurnosti v mirnih dobah in radi obrambe države ob času vojne.

Država bi morala zgraditi tovarno za puške in topove v Zenici in Lubiji in velike železniške delavnice na progi Beograd—Jadransko morje in sicer na onem delu, kjer gre proga preko Bosne.

Samoniklo usnjarsko industrijo na Visokem je treba podpirati, da se razvije in modernizira; na Visokem in v Mostaru je treba osnovati usnjarske industrije, v Sarajevu pa čevljarsko tovarno.

Posebno bi imela predpogoje za uspeh predelave surovih kož drobnice v strojeno usnje ter izdelave raznih torbarskih in galanterijskih izdelkov iz njega.

S pomočjo moderniziranih državnih delavnic za umetne obrti bi se dale v Sarajevu osnovati izdelave galanterijskih izdelkov iz različnih kovin, kakor tudi svetilke, leštenci in podobni izdelki.

(Dalje sledi.)

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Anton odide s svojim spremljevalcem nekoliko stopnjic navzdol, in gospod Jordan je ravno nameraval potrkati na neka vrata, kar se ista odpro, in iz sobe stopi lep, vitel mož, srednje postave; njegova zunanost je našemu znancu na prvi pogled zelo imponirala. Obleden je bil v kratke hlače s škornji, športni jopič, s čepico na glavi in jezdni bičem v roki, katerega je živalno vihtel po zraku.

»Ali že vodite svoje žrebe na vrvice?« pravi mladenič in smehlja se pogleda vodnika. Gospod Jordan se svečano postavi pred oba gospoda in ju predstavi: »Gospod Wohlfart, novi učenc, ravno kar prispel, — gospod pl. Fink, sin velike tvrde Fink in Becker v Hamburgu.«

»Dedič največje svetovne zaloge trana, in tako dalje«, dostavi gospod Fink z malomarnim glasom. »Jordan, dajte mi deset tolarjev, da plačam konjskega hlapca; pripišite jih k prejšnjim svotam. Jordan vzame takoj iz listnice blagajniško nakazilo in ga izroči Finku, ki ga v roki zmečka in vlakne v žep telov-

nika; nato se obrne k Antonu in mu pravi nekoliko vljudo: »Če ste me hoteli obiskati, kakor domnevam iz vašega obraza, potem obžalujem, da me ni danes doma, ker grem kupovat novega konja. Vaš obisk smatram kot izvršen, se vam z vso svečanostjo zahvaljujem zanj in vam dajem svoj blagoslov k vašemu vstopu v službo«. Po teh besedah pokima z glavo in odide po stopnicah navzdol.

Antonovi dobri volji je zadalo gospodovo mrzlo obnašanje hud udarec; postal je malodušen in si mislil: »Če so drugi gospodje tudi taki bom pač težko izhajal z njimi«. Tudi gospodu Jordanu se je zdelo potrebno, pojasniti Antonu čudno obnašanje gospoda Finka, in mu zapu no pravi: »Fink spada le na pol k naši tvrki in je šele malo časa tu; njegov oče ga je poslal iz New-Yorka semkaj, da bi postal pri nas pameten«.

»Ali ni pameten?« vpraša Anton radovedno.

»Predivji je, ljubi samo šport, drugače pa je dober družabnik. — Ostale gospode sem povabil na skodelico čaja v svojo sobo, da vas tam seznanim z njimi. Jutri jim napravite posamezne obiske v njih sobah«.

Jordanova soba je bila največja med malimi stanovanji v zadnjem

delu hiše, v katerem so stanovali pisarniški gospodje posamezno ali po dva skupaj; uporabljali so jo vsled tega, in pa zaradi priljubljenosti njenega stanovalca, večkrat kot salon. Imela je tudi to prednost, da se je v njej nahajal poleg nekoliko naslonjačev tudi glasovir. Tu so se zbrali gospodje in pričakovali novince. V spremstvu gospoda Jordana vstopi Anton v sobo, stisne vsakemu posameznemu roko in naposled zaprosi vse skupaj za njih dobrotočnost in prijazno pomoč, ker je v trgovini popolnoma neizkušten ter le malo pozna svet in ljudi. Ta odkritost je napravila na zbrane zelo dober vtis in ni ostala brez učinka. Nato se je razvila mirna zabava, osoljena s šalami, dovtipi in namigavanji, ki so bila za Antona popolnoma nerazumljiva; zato je skoraj celi čas molčal in se zabaval z opazovanjem in šudiranjem posameznih gospodov. Njemu najbližji je sedel knjigovodja, gospod Liebold, starejši, majhen možakar z nežnim glasom in skromnim nasmehom, kakor bi hotel celi svet prositi odpuščanja za predrznost, da se je rodil. Dalje se je nahajal tu gospod Pix, odločen mož, kakršnega je imel Anton priliko spoznati že ob svojem prihodu, ko je vihtel v veži črni čopič v roki. Ker je manjkalo v sobi enega stola, pri-

me malo mizo, jo zaničljivo primakne v bližino čaja, se zavihti na njo in ostane celi večer v tem položaju. Antonu na levo je sedel gospod Specht, ki je veliko govoril in trdil take stvari, da so mu morali vsi ugovarjati. Po njegovem trdnem prepričanju se ustava kitajske države le malo razlikuje od angleške; strastno je tudi dokazoval, da je bila polzja juha najljubša jed blaženega cesarja Napoleona. Popolnoma nasproten s Spechtovim pa je bil temperament njegovega sosedu, gospoda Baumanna, slabotnega moža, kratkostrženih las; hodil je vsako nedeljo, večkrat tudi delavne dni v cerkev; bil član vseh misijonskih društev in imel namen, kot so ga dražili njegovi tovariši, pozneje sam postati misijonar; za zdaj, da to odlašala le še iz otroške vdanosti do tvrde, v katere dobrobit dela.

Z veseljem je opazil Anton, da vlada med gospodi lepa sloga, in da se vedejo drug proti drugemu vljudo in obzirno. Ker je bil utrujen se je na kratko poslovil in odšel k počitku. Po njegovem odhodu so vsi gospodje enoglasno izjavili, da bo Anton, sodeč ga po njegovem obnašanju, postal izvrsten tovariš.

(Dalje prihodnjič.)

Izvoz in uvoz.

Izvoz svinj in svinjine. Nove določbe za izvozno carinjenje zaklanih svinj, svinjskega mesa, slanin in mesnatih izdelkov. Finančni minister je z odlokom št. 33 od 31. januarja v sporazumu z ministrstvom za poljedelstvo ter za trgovino in industrijo izdal nastopna podrobna pojasnila: 1.) Pod zaklanimi svinjami iz tarifne št. 9/2 (ki se zanje plača 400 dinarjev od 100 kg izvozne carine), se razumejo zaklane svinje, očiščene od ščetin ali odrle, v celih kosih ali pa v polovicah, čez 60 kg zaklane težine, z glavo in nogami ter s slanino. Če se zaklane svinje izvozijo brez glav in nog, se doda njihovi težini v svrhu ugotovitve, ali so pod ali čez 60 kg, težina glav in nog. Pri tem se mora računati, da tehtla glava ene svinje pod 60 kg težine 3 kg, noge pa 1 kg. — 2.) Pod svežim mesom v smislu tar. št. 9/3 (izvozna carina 150 Din od 100 kg) se razumejo zaklane svinje do všteti 60 kg zaklane težine z glavo in nogami brez notranjih organov, nadalje zaklane svinje čez 60 kg zaklane težine, očiščene od ščetin ali odrle, ki je z njih odstranjena slanina in salo, naj bodo v celih kosih ali polovicah ali pa v manjših kosih. Za zaklane svinje, ki se izvozijo brez glave in nog, veljajo odločbe iz 1. točke. Kol soljeno meso (izvozna carina 150 Din od 100 kg) se ima carinili samo meso, ki je površeno nasoljeno, tako, da s tem ne izgubi svežosti niti v notranjosti in ki se s kako ponovno manipulacijo, n. pr. z izpiranjem v vodi, lahko zopet povrne v sveže meso. — 3.) Pod predelanim mesom v smislu tar. št. 11 (izvozna carina 150 Din od 100 kg) se razume vse ono meso, ki je podvrženo kakikoli manipulaciji, ki je zaradi nje izgubilo svojstvo svežega mesa tudi v njegovih notranjih sestavinah in bi s kako ponovno manipulacijo ne moglo dobiti zopet svojstva svežega mesa. Semkaj spada meso v razsolu, (salamuri), soljeno meso (v večji meri), pečeno ali kuhano meso, soljeno in povojeno meso, soljena in povojena slanina, šunke, rebra, tudi z mesnimi deli, klobase, mortladele, salame itd. — 4.) Pod slanino iz tar. št. 10/1 (izvozna carina 600 dinarjev od 100 kg) se razume sveža ali pa soljena slanina. Če pa je slanina soljena in povojena, se carini kot mesni izdelek po tar. št. 11. — 5.) S tem odlokom se ukinja odlok št. 252 od 25. septembra 1922 in 4. ločka odloka št. 1 od 1. januarja t. l.

Izvoz cementa. Iz Beograda poročajo, da je finančno ministrstvo dovolilo svoboden izvoz cementa iz naše države. Tovornice cementa se nahajajo pri nas večinoma v Dalmaciji in Sremu. Istčasno pa je tudi finančno ministrstvo slaviilo zahtevo, da se morajo vse devize, dobljene od prodaje cementa, prodajati samo na beograjski in zagrebški borzi. Narodna banka ima pravico kupiti tretjino vseh deviz.

Pošiljke v Španijo. Vsaka pošiljka naslovljena iz naše države v Španijo, mora biti opremljena s spričevalom o izvozu, ki mora biti vidirano od kr. španskega konzulata v čegar delokrog

spada tudi Slovenija. Za pošiljke, ki ne bodo odgovarjale tem predpisom, se ne bodo uporabile pri uvozu v Španijo olajšave predvidene za pogodbene države.

Madžarski izvoz sladkorja in vina. Madžarska vlada je odobrila kontingent 2000 vagonov sladkorja za izvoz. V kratkem se bo izvozilo 500 vagonov, in sicer v glavnem v Rumunijo. Madžarska vlada pa bi rada omogočila tudi izvoz vina. V ta namen je naprosila francosko vlado, da naj carini madžarsko vino pri uvozu po minimalni tarifi (30 frankov za hl). Tudi Avstrija je bila naprošena, da zniža uvozno carino na madžarsko vino od 60 na 25 kron v zlatu za mlc.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220. Nakup gozdov. Prodaja vsakovrsnega lesa.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Sejmi za živino in blago v Ceremošnjah pri Semiču se vrše dne 24. februarja, 24. junija in 29. septembra vsako leto. Sejma dne 12. marca in dne 9. septembra se ne vršila več.

Velesejm za dragulje v Stutgartu. Nemški konzulat v Zagrebu naznanja, lukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da se vrši osmi velesejm za dragulje, ure, zlate in srebrne izdelke v Stutgartu od 22. do 28. februarja 1923.

Permanentna razstava fabrikatov naše države v Splitu. Trgovska in obrtniška zbornica v Splitu želi osnovati permanentno razstavo naše države. Razstava bi imela namen, da pokaže interesentom tamkajšnjega zborničnega okrožja vse predmete, ki se izdelujejo v naši državi, ker naročajo mnogi, zbog nepoznanja domače produkcije, v inozemstvu predmete, ki se izdelujejo tudi v naši državi. Interesenti so naprošeni, da vpošljejo Trgovski in obrtniški zbornici v Splitu vzorce svojih izdelkov.

Zunanja trgovina Združenih držav. Leta 1922 so izvozile Združene države blaga v vrednosti dolarjev 3.831.516.735, lo je za 653.514.621 dolarjev manj kot leta 1921.

Francosko-češka trgovska pogajanja. Pogajanja za spremembo trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Francijo se bodo pričela prih. mesec.

Industrija.

Impregniranje železniških pragov v Bosni. Ministrstvo za promet je odločilo, da se v Bosni instalira nov zavod za impregniranje, ker je bila dosedanja tovarna prenešana v Srbijo (Obiličevo).

Industrija krompirja. V Češkoslovaški se pridelala lelna preko 70 mil. stotlov krompirja. Škrobove tvornice, ki jih je 142, so izdelale za 5000 vagonov škroba. Tvornic za sirup in sladkor je 20, za dekstrin in gumi pa 11. Češki

pridelovalci krompirja nameravajo ustanoviti veliko združeno organizacijo v zaščito svojih interesov.

Poljska industrija sladkorja. Po statističnih podatkih je sedaj od 88 tvornic sladkorja, ki so obratovala v l. 1913. do 1914. v celi Poljski, le 70 v obratu. V l. 1922. do 1923. je znašala celokupna produkcija sladkorja 3.332.000 stotlov. Za izvoz bo ostalo najbrže okoli 80 tisoč stotlov.

Monopoli.

Dohodki monopolne takse na vžigalice. Naše največje tovarne vžigalic »Drava« d. d. v Osijeku je plačala meseca januarja t. l. 3.351.600 dinarjev iz naslova monopolske pristojbine.

Dobava, prodaja.

Dobava jermenov in usnja. Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se vrši dne 17. februarja t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg jermenov, 100 kg jermenov za opanke in 200 kg podplavov. Predmetni oglas je v pisarni trg. in obrt. zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava pralnega mila. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 21. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg pralnega mila. — Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke. Pri intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg 4, soba št. 89) se bo vršila dne 20. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 2.450.000 kilogramov pšenične moke tipa 80 %. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Posvetovanje gospodarskih interesentov se je vršilo 8. l. m. v Trgovski in obrtniški zbornici za Slovenijo. Razpravljalo se je o vprašanjih, ki se tičejo ureditve plačil raznih mednarodnih plačilnih obvez. Neposredni povod sestanku je dal predlog Združene Zveze v Celju. Zastopani so bili odposlanci našega združenstva, hranilništva, bankarstva, industrije in trgovstva. Po vsestranski razpravi, katere so se, temeljem poročila zborničnega tajnika g. dr. Windischerja, udeležili gg. odvetnik dr. Jos. Hacin, združna ravnatelj g. dr. Basaj, Janko Lesničar, ravnatelj g. dr. Fran Pavlin in dr. Fran Černe ter načelnik g. Zebal, so se slozili soglasni sklepi, kateri se predlože v posebni predstavitvi pristojnim mestom v Beogradu.

Rekvizicija zlata v Grčiji. Grški revolucionarni odbor je izdal vsem imeteljem zlata nalog, da ga deponirajo v državno banko, kjer se jim izplača protivrednost v papirju. Dosedaj znaša polog 4 milijone funtov šterlingov.

Brezposelnost na Češkem. Po zadnji statistiki je na Češkoslovaškem 141.000 brezposelnih in sicer na Češkem 102.800, na Moravskem 27.400, na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji 10.800. Tekom enega meseca se je število brezposelnih pomnožilo za 28 tisoč.

Zakon proti borznim spekulantom v Nemčiji. V nemškem državnem zboru je napovedal notranji minister Oeser zakon proti spekulantom na berlinski borzi.

Tovarne v Wöllersdorfu naprodaj. Na Dunaj je prišla francoska gospodarska komisija, ki proučuje tovarne v Wöllersdorfu. Komisija bi bila pripravljena kupiti te tovarne.

Znižan davek na vino v Rumuniji. Rumunski finančni minister pripravlja znižanje dosedanjega davka na vino, ki znaša 1 lej pri litru.

Inozemske trgovske zbornice pri nas. Zaradi razvoja tesnih trgovskih vezi med našo državo in inozemstvom se snujejo pri nas razne trgovske zbornice z delovanjem v omenjeno svrhu. Pred kratkim se je osnovala češkoslovaško-jugoslovenska trgovska zbornica, sedaj se misli na angleško-jugoslovensko trgovsko zbornico in osnuje se najbrž tudi argentinsko-jugoslovenska zbornica. Glede trgovskih zvez med Jugoslavijo in Nemčijo se ustanovi trgovska zbornica najprvo v Berlinu, potem pa v Beogradu.

Znižanje blagovne tarife na Ogrskem. S 1. februarjem je znižana blagovna tarifa na ogrskih železnicah za 20 do 30 odstotkov.

Seznam tvrdk v renski provinci in na Westfalskem, ki se bavijo z importom in eksportom vina, je interesentom na vpogled pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Promet ob Ruhri vpostavljen. Poročevalec »Evening News« javlja, da je železniški promet na vsem zasedenem ozemlju ob Ruhri zopet vpostavljen. V Essenu so tudi poštni uradniki zopet pričeli z delom. Samo rudniški lastniki se francoskim oblastem še upirajo.

Tržna poročila.

Žitni trg. Na novosadski produktni borzi noliirajo žitu sledeče cene: pšenica 437.50 Din, ječmen 312.50 Din, koruza 220—265 Din, pšenična moka št. 1 o 662.50 Din, št. 2 637.50 Din, št. 7 450 Din, mekinje 160 Din.

Žitni trg na Poljskem. Na varšavski produktni borzi noliirajo žitu sledeče cene: ječmen 102.000 do 109.000 p. m. oves 89.000 p. m., ržena moka 190.000 p. m., beli fižol 94.000 poljski mark.

ALEXA

The Rex Co, Ljubljana.

TRGOVSKA ZADRUGA

„SLOGA“ V CELJU

R. Z. Z. O. Z.

UVOZ IN IZVOZ.

Prodaja vseh vrst deželnih pridelkov, kolonijalnega blaga in mineraln. olja.

Brzjavaj: „SLOGA“.
Telefon šte. 86.

Na prodaj so

jagnetovi, jelšovi, in topolovi plohi,

svež les, naložen v vagone na Štajerskem. Cenjene ponudbe pod „Plohi“ na upravo „Trg. lista“.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opre-mah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.

STAMPILJE
vseh vrst

CIRIL SITAR

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 20.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Prispevajte za
„TRGOVSKI DOM“

Kupujemo bukovo oglje

za takojšnjo ali poznejšo dobavo posamezne vagone kakor tudi cele partije. Prevzem in plačilo pri nakladni postaji. Ponudbe na „Carbofag“ d. d. Zagreb I, pošt. predal 74.

V korist podpornemu društvu slepih!

Papirna industrija in knjigoveznica

A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ulica 14.

Izdelava in zaloga vseh vrst šolskih zvezkov, raznih map, trgovskih knjig, blokov itd.

V korist podpornemu društvu slepih!

Najboljše peči sedanosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zalog, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.

trgovina stavbnega materijala

Prešernova ulica LJUBLJANA Prešernova ulica

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tomaževa žindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

Čilski soliter,
žveplo in modra galica.

Drago Cerlini Celje
Tuornica samoreznica
in drugih modnih
predmetov.

Točna posrežba.
Export.

Mavec - gips

portland- in roman-cement,
apno, opeko, umetni škrlji,
strešno in izolacijsko lepenko,
watprof, karbolinej, drvoce-
ment, razne žeblice

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina
s stavbenim materijalom

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta šte. 15.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-
litnih tlakov.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, masi, vsa
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

Priporočamo: galanterijo, nogavice,
potrebščine za čevljarje, sedlarje,
krojače in šivilje, gumbe, sukanec,
vezenine, svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri

Josip PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Išče se stalnega

odjemalca premoga

dobre kakovosti s 4327 kalorij. Dobav-
lja se ga lahko do 20 vagonov me-
sečno. Nadaljna pojasnila daje
I. Ferlež, Sodinci pri Veliki Nedelji.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deželne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z elek-
tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Ivan Kravos

Trgovina:

MARIBOR, Aleksandrova c. 13.

Delavnica:

MARIBOR, Koroška cesta 17.

Telefon inter. 207.

Konjske opreme in potreb-
ščine za konje, kovčeki in
različni torbarski izdelki, go-
nilni vezalni jermeni, ga-
maše i. t. d.

PALMA

kaučuk potpetnike
in potplate

EN-GROS!

EN-GROS!

Galanterija, drobno in norimberško blago,
nogavice, trakovi, vezenine ter bombaži.

GASPARI & FANINGER

MARIBOR, Aleksandrova cesta 48.

EN-GROS!

EN-GROS!

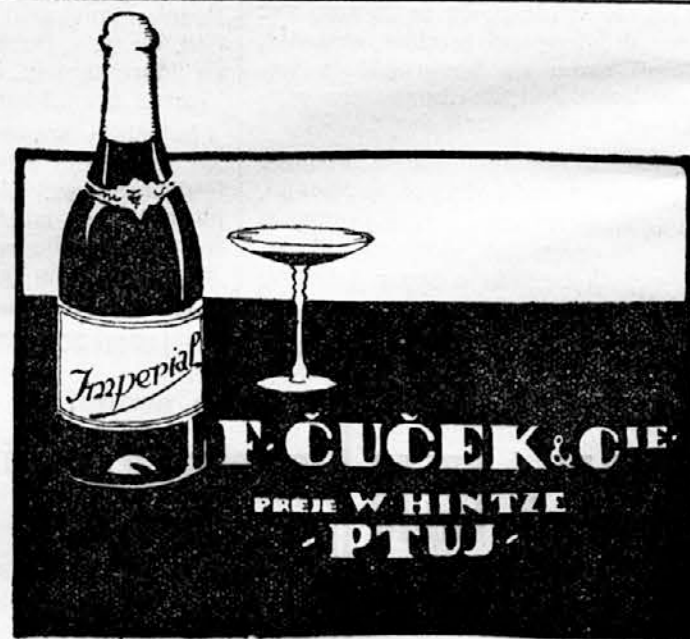
Underwood najboljši ameri-
kanski pisalni
stroj sedanosti! Opalograph razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potem ne-
izrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisal. strojev.

F. ČUČEK & CO.
PREJE WHINTZE
PTUJ

Velika zaloga pohištva lastnega izdelka!

Vsakovrstnih spalnic, jedilnic, sob za gospode, salonskih
garnitur, kakor kompletnih garnitur za pisarne, Vam
nudi po najnižji ceni

Produktivna zadruga mizarskih mojstrov r. z. o. z.

Solidno blago!

Maribor, telefon 341.

Cene zmerno!

Raznovrstne
šolske zvezke
za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije,
dnevniške in beležnice, raznovrsten papir in vse
šolske in pisar. potrebščine dobavlja najceneje

TISKARNA „SAVA“, KRANJ.
Pozor! Za trgovce posebno ugodne cene!

Maraskino Morpurgo

Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in
druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. MORPURGO, SPLIT.

Zastopnik: ADOLF KORDIN, Ljubljana, Zrinjskega cesta 7.